

DUURZAAM EN REPRESENTATIEF

VERWERVING EN ONTSLUITING VAN PARTICULIERE COLLECTIES 2024-2028

Hoofdauteur: Frederiek ten Broeke
Co-auteurs: Corine de Maijer, Renate Meijer, Jesse van Dijl
Erik Groot, Mirjam Vriend, Jeltsje Stobbe

Versie 1.0

Regionaal Archief
Alkmaar

1. Introductie	3
Acquisitie 2013-2023	3
2. Uitgangspunten voor waardering en selectie	4
2.1 Algemene criteria voor waardering en selectie van particuliere collecties	4
Materiaal	4
Werkgebied	4
In geordende staat	4
Authentiek, uniek en contextuele waarde	4
Aanvullingen op al aanwezig archief	4
2.2 Specifieke criteria voor waardering en selectie van particuliere collecties	5
Geografische representatie	5
Maatschappelijke representatie	5
Digitale collecties	6
Hotspots	6
3 Communicatie over acquisitie	6
3.1 Communicatie voor het eerste contact	6
Het aanbieden van materiaal	7
Randvoorwaarden rondom het aanbieden van materiaal	7
Verwerking van overgedragen materiaal	7
Bekendmaking van overgedragen materiaal	7
Digitalisering	8
Bewaren bij de bron	8
3.2 Contact met schenkers en bruikleengevers	8
Het eerste contact	8
Overleg op locatie	8
Overleg bij het RAA	8
Halfjaarlijks spreekuur	9
Continuering van contact	9
4. Ontsluiting van particuliere collecties	9
Huidige ontsluiting	9
Ontsluiting 2024-2028	9
5. Samenvatting	10

1. Introductie

Het Regionaal Archief Alkmaar is de bewaarplaats van de geschiedenis van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Dijk en Waard, Heiloo, Hollands Kroon, Schagen en Texel. Conform de Archiefwet heeft het Regionaal Archief Alkmaar de wettelijke taak om gemeentearchieven en aan het archief toevertrouwde particuliere collecties te beheren, te bewaren en beschikbaar te stellen aan het publiek.

In de loop der jaren heeft het Regionaal Archief Alkmaar een indrukwekkende hoeveelheid aan particuliere collecties opgebouwd, waarin veel documentatie te vinden is over het regionale verleden in verschillende lagen van de maatschappij. Het Regionaal Archief Alkmaar verwerft archieven, bibliotheek- en beeldmateriaal van onder meer religieuze instellingen, bedrijven, sport- en gezelligheidsverenigingen, maatschappelijke en politieke stichtingen, families en individuen. De particuliere collecties zijn van groot belang voor de geschiedenis van het werkgebied, omdat zij een waardevolle aanvulling vormen op de overheidsarchieven. Al decennialang weten burgers en particuliere organisaties het archief te vinden om hun bijdrage te leveren aan de collectie van het Regionaal Archief Alkmaar. En de collectie groeit nog steeds.

Voor particuliere collecties bestaan geen landelijke richtlijnen voor waardering en selectie, dit in tegenstelling tot overheidsarchieven. Een duidelijk omkaderd acquisitieplan vormt daarom een richtlijn om weloverwogen keuzes te maken bij waardering en selectie van particuliere collecties. Bovendien biedt een acquisitieplan een leidraad voor het werven van collecties van personen en organisaties die tot op heden nog niet hun weg hebben gevonden naar het archief. Het is in dit kader van belang om aandacht te besteden aan een actieve acquisitie van particuliere collecties die nog niet of nauwelijks onderdeel uitmaken van de collectie van het Regionaal Archief Alkmaar. Op deze manier kunnen hiaten in de collectie - en daarmee in de regionale geschiedenis - worden opgevuld en kan een breder publiek worden bediend. Deze aanpak vraagt om een kritische blik op ons eigen (acquisitie)verleden en een sterk bewustzijn van veranderingen in de maatschappij, zoals ook aangegeven in het beleidsplan van het Regionaal Archief Alkmaar voor 2024-2028.

Acquisitie 2013-2023

In het vorige informele beleidsplan (acquisitiebeleidsplan 2014-2017)¹ stond de ondervertegenwoordiging van collectiemateriaal uit de kop van Noord-Holland ten opzichte van Alkmaar en omstreken centraal. Het doel was daarom om actief te acquireren op met name particuliere archieven uit de kop van Noord-Holland. Een tweede doel was het verbeteren van de contacten met historische verenigingen in het gehele werkgebied. Dankzij deze twee doelstellingen is het aandeel van archieven uit een aantal ondervertegenwoordigde gemeenten in de collectie van het Regionaal Archief Alkmaar toegenomen en zijn er goede contacten gelegd en onderhouden met diverse historische verenigingen, met name die van Den Helder en Texel, die tot waardevolle acquisities hebben geleid.

Een ander speerpunt was de werving van archieven van maatschappelijke organisaties en van archieven van migranten (RAA Notitie Migrantenerfgoed 2013). Het eerste thema heeft veel nieuw collectiemateriaal opgeleverd: de archieven van woonstichtingen, zorgcentra, buurtcommissies, vrouwenverenigingen, sportverenigingen, politieke partijen etc. vonden alle hun weg naar het Regionaal Archief. Het tweede thema heeft nauwelijks tot aanwas van collectiemateriaal geleid, maar zal in het komende beleidsplan een actieve rol vervullen. Een nieuw speerpunt was aandacht voor hotspots. Zo is in de COVID-periode een oproep geplaatst voor de werving van materiaal gerelateerd aan de corona-situatie in 2020 en 2021. Dit heeft geleid tot de Corona-collectie.²

Naast deze positieve ontwikkelingen zijn er ook duidelijke hiaten aan te wijzen in de particuliere collecties. Bovendien valt een inhaalslag te maken wat betreft de communicatie richting particulieren en de ontsluiting van particuliere collecties. Dit acquisitieplan voor de komende beleidsperiode moet

¹ 1.1 Acquisitiebeleidsplan 2013-2017

² [Regionaal Archief bewaart tijdsbeeld corona](#)

ertoe leiden dat er intern duidelijkheid en overeenstemming is op het gebied van werving, ontsluiting van particuliere collecties, en de interne en externe communicatie over de particuliere collecties die het Regionaal Archief beheert. Binnen dit kader is dit acquisitieplan nadrukkelijk gericht op particuliere collecties in alle vormen: papieren archieven, digital born archieven, bibliotheekmateriaal ((digitale) boeken, tijdschriften, kranten), beeldmateriaal, audiovisueel materiaal en multimedia.

2. Uitgangspunten voor waardering en selectie

2.1 Algemene criteria voor waardering en selectie van particuliere collecties

Voor de verwerving van particuliere collecties volgt het Regionaal Archief Alkmaar een aantal vaste criteria.

Materiaal

Onder de particuliere collecties van het Regionaal Archief Alkmaar vallen papieren archieven, digitale archieven, bibliotheekmateriaal, beeldmateriaal, audiovisueel materiaal en multimedia. Deze collecties kunnen op vele verschillende dragers worden aangeleverd. Voor museale objecten, zoals voorwerpen en schilderijen, verwijst het Regionaal Archief Alkmaar door naar andere collectiebeherende instellingen.

Werkgebied

Het aangeboden materiaal moet in principe betrekking hebben op het werkgebied van het Regionaal Archief Alkmaar. De aangesloten gemeenten zijn: Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Dijk en Waard, Heiloo, Hollands Kroon, Langedijk, Schagen en Texel. Voor aangeboden materiaal dat geheel buiten het werkgebied valt, wordt er doorverwezen naar andere erfgoedinstellingen. Een uitzondering is de bibliotheekcollectie, waarin naast materiaal betreffende het werkgebied ook algemene naslagwerken worden bewaard die de regionale geschiedenis contextualiseren.

In geordende staat

Aangeboden stukken moeten zo goed mogelijk beschreven en geordend worden aangeleverd indien mogelijk. Instructies voor het ordenen van archief deelt het Regionaal Archief Alkmaar via de website.³ Indien gewenst kunnen medewerkers van het Regionaal Archief Alkmaar ondersteunen en adviseren bij de aanlevering van materiaal.

Authentiek, uniek en contextuele waarde

Het materiaal moet uniek zijn of van contextueel belang zijn voor de rest van de collectie van het Regionaal Archief Alkmaar. Dubbele exemplaren worden in principe niet aangenomen, tenzij er sprake is van een betere kwaliteit of –in het geval van gepubliceerd materiaal- een nieuwe editie met voldoende aanpassingen. Bibliotheekmateriaal dat ook, maar niet alleen, het werkgebied betreft én al goed vertegenwoordigd is in grote bibliotheken wordt niet opgenomen, bijvoorbeeld de *Katholieke Illustratie*. In het geval van beeldmateriaal worden in principe geen scans of kopieën van foto's aangenomen, zonder aanwezigheid van een origineel object. In alle gevallen moet het materiaal inhoudelijk van toegevoegde waarde zijn op de bestaande collectie en zoveel mogelijk uit originele stukken bestaan.

Aanvullingen op al aanwezig archief

We streven ernaar om bij aanvullingen zoveel mogelijk de oorspronkelijke samenhang met het archief te behouden. Indien het verband met het oorspronkelijke archief in mindere mate aanwezig is en er sprake is van twee archiefvormers, kan ervoor gekozen worden om voor de stukken een eigen archiefblok te maken. Op die manier worden de archiefstukken bewaard als een zelfstandig archief, los van het oorspronkelijke archief. Eventueel kunnen er verwijzingen worden gemaakt tussen de twee verschillende archiefblokken.

³ Instructies voor het ordenen en aanleveren van [papieren archieven](#) en [digitale archieven](#).

Familiearchieven zijn een geval apart. In het geval van familiearchieven is het belangrijk dat aanvullingen van toekomstige familieleden die via de familie-stichting of vereniging als archiefvormende organisatie aangeboden worden, gerelateerd zijn aan de al aanwezige stamouders in de inventaris. Daarnaast kan in overleg met de familie-stichting of vereniging worden bepaald hoeveel generaties familieleden het familiearchief uiteindelijk zal gaan omvatten. Bij de aanname van aanvullingen op familiearchieven streven we ernaar om zoveel mogelijk persoonlijke en oorspronkelijke documenten op te nemen. Onderzoeksdokumentatie over een familielid of over bedrijven die door een familielid zijn opgericht, nemen we alleen aan als er een duidelijke relatie is met ons werkgebied.

2.2 Specifieke criteria voor waardering en selectie van particuliere collecties

Onder de bovengenoemde vaste criteria valt een grote diversiteit aan particuliere collecties. Met het oog op de huidige samenstelling van de collectie van het Regionaal Archief Alkmaar zijn een aantal hiaten aan te wijzen die extra aandacht verdienen bij toekomstige verwerving.

Geografische representatie

Het Regionaal Archief Alkmaar streeft naar een collectie waarin alle gemeenten in het werkgebied goed vertegenwoordigd zijn. De acquisitie van aanwinsten buiten Alkmaar en omgeving verdient extra aandacht, zoals ook in het vorige acquisitiebeleidsplan (2014-2017) is vastgesteld. Het onderhouden van contacten met de plaatselijke historische verenigingen is daarbij van groot belang, omdat zij veel kennis hebben over plaatselijke archiefvormers.

Om de bereikbaarheid en zichtbaarheid in alle gemeenten in het werkgebied te vergroten, werkt het Regionaal Archief Alkmaar aan een digitale kennisbank voor historische verenigingen in het werkgebied, met adviezen over de opslag en overdracht van archieven.⁴ Daarnaast wordt er gewerkt aan een regiocollectie op de website van het Regionaal Archief Alkmaar, waarop historische verenigingen (delen van) hun collecties kunnen publiceren.⁵

Maatschappelijke representatie

De maatschappij is constant in beweging. Groepen die voorheen minder zichtbaar waren in het publieke domein, weten daarin steeds beter hun plek te verwerven. Emancipatiebewegingen, maar ook nieuwe communicatiemiddelen, zoals sociale media en online discussiegroepen, hebben er mede voor gezorgd dat de participatie van verschillende groepen en minderheden in maatschappelijke discussies is toegenomen.

Het Regionaal Archief Alkmaar hecht veel waarde aan een collectie waarin de samenleving goed gerepresenteerd wordt. De acquisitie van particuliere collecties verloopt momenteel grotendeels passief, dat wil zeggen dat archief aangeboden wordt aan het Regionaal Archief Alkmaar in plaats van dat de organisatie hier actief naar op zoek gaat. Niet alle groepen in de samenleving zijn echter in gelijke mate bekend met de mogelijkheid om archief bij een archiefinstelling aan te bieden. Deze onbekendheid is waarschijnlijk een van de redenen voor weinig representativiteit van bepaalde maatschappelijke groepen in de collecties van het Regionaal Archief Alkmaar.

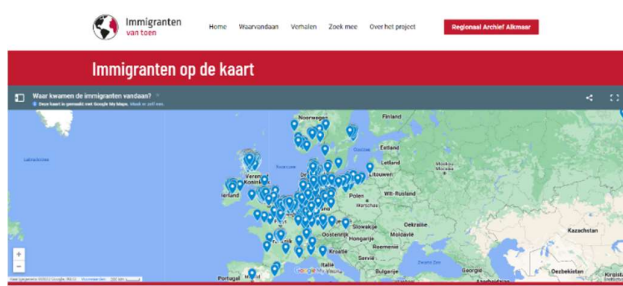
De volgende groepen en onderwerpen verdienen daarom extra aandacht bij toekomstige acquisities:

- Actiegroepen en emancipatiebewegingen;
- Religieuze minderheden;
- Cultuur- en buurthuizen en vrijwilligersorganisaties in de regio die een belangrijke rol vervullen in het aanbieden van hulp aan inwoners, zoals taalcursussen en ondersteuning bij de belastingaangifte;
- Immigranten in de regio. Bij het bereiken van migrantengroepen is het van belang om netwerken te ontwikkelen, evenals om rekening te houden met andere wijzen van geschiedenis vastleggen dan op papier. Een voorbeeld is orale overlevering. Het RAA-project

⁴ Handleidingen voor Historische Verenigingen.

⁵ [Regiocollecties](#)

[Immigranten van toen](#) zal als een pilot dienen voor het verzamelen en opnemen van verhalen in de vorm van opgetekende of opgenomen interviews als collectieobjecten.

Met het project [Immigranten van toen](#) is een start gemaakt met het op de kaart zetten van migranten die zich in de loop der eeuwen in de regio hebben gevestigd. Bij de verwerving van nieuwe particuliere collecties kan aan dit initiatief verdere invulling worden gegeven.

Digitale collecties

Een andere belangrijke maatschappelijke ontwikkeling in de afgelopen decennia is een verandering in de wijze van documentatie en archiefvorming. Documentatie die voorheen op papier werd bewaard, vond in de laatste decennia van de twintigste eeuw gedeeltelijk haar weg naar digitale bestanden en databases op gegevensdragers, en sinds de jaren '00 naar websites en cloud-omgevingen. Deze transitie is in de particuliere collecties nog niet evenredig terug te zien. Het is van belang dat archiefvormers zich ervan bewust zijn dat het Regionaal Archief Alkmaar niet alleen papieren archieven bewaart, maar ook een duurzame bewaarplaats biedt voor digitale bestanden (zie hiervoor ook [3. Communicatie over acquisitie](#)).

Hotspots en lokale thema's

Onder hotspots vallen gebeurtenissen of kwesties die tot maatschappelijke beroering leiden. Het Regionaal Archief Alkmaar heeft interesse in documentatie die particulieren over deze onderwerpen hebben gevormd. Een aansprekend voorbeeld uit de afgelopen jaren is de coronacrisis, maar het kan ook om situaties of gebeurtenissen gaan die eenmalig zijn, zoals [een storm](#) die veel impact heeft gehad.

Verder kan men in het algemeen denken aan:

- Activiteiten of gebeurtenissen die uit het werkgebied (dreigen te) verdwijnen;
- activiteiten die van groot economisch belang (geweest) zijn voor het werkgebied;
- activiteiten die vrij geruisloos en structureel op de achtergrond plaatsvinden, maar van groot belang zijn geweest voor de regio, zoals bijvoorbeeld de zaadveredelingsbedrijven.

Ook tijdelijke lokale thema's en gebeurtenissen verdienen de aandacht, bijvoorbeeld organisaties die tijdelijk bestaan in het kader van herdenkingsjaren, maar ook acquisitie naar aanleiding van open dagen en themadagen die door lokale ondernemers of door het Regionaal Archief Alkmaar zelf worden georganiseerd.

3 Communicatie over acquisitie

Op het moment van schrijven staat de ontwikkeling van een nieuwe website van het Regionaal Archief Alkmaar in de planning. Daarnaast wordt er gewerkt aan een [wiki-pagina](#) met informatie voor ambtenaren, historische verenigingen en particuliere schenkers en bruikleengevers. Deze ontwikkelingen bieden kansen om vanuit de organisatie duidelijk te communiceren over de aanwezige collecties in het archief en over het aanbieden van collectiemateriaal aan het Regionaal Archief Alkmaar.

3.1 Communicatie voor het eerste contact

De meeste burgers in de regio weten het Regionaal Archief Alkmaar te vinden voor het opzoeken van informatie. Men weet het archief echter minder goed te vinden als het om het schenken of het in

bruikleen geven van collectiemateriaal gaat. Uit contacten met particuliere schenkers en bruikleengevers is gebleken dat er vaak een gebrek aan bewustzijn is over de taken van het Regionaal Archief Alkmaar en over de zaken die van belang zijn bij het overdragen van materiaal. Zo zijn particulieren niet altijd bekend met het feit dat het Regionaal Archief Alkmaar ook digitaal materiaal bewaart, evenmin met de verschillende wijzen waarop materiaal kan worden overgedragen. Vaak wordt dit soort zaken pas duidelijk op het moment dat er al contact is met het archief. Het Regionaal Archief Alkmaar streeft daarom naar een betere en bredere informatievoorziening voor aanbieders van collectiemateriaal. Hierbij zullen we de drempel zo laag mogelijk houden, met name voor diegenen voor wie het archief nog onbekend is.

In het kader van bovenstaande is het van belang om over de volgende zaken duidelijk te communiceren op de website.

Het aanbieden van materiaal

De website van het Regionaal Archief Alkmaar heeft een pagina over het aanbieden van collecties⁶ door particulieren, maar deze werd in het verleden niet goed gevonden. Collectiemateriaal werd dan ook meestal aangeboden via de telefoon, via de studiezaal, of het algemene info-adres van het archief. Vanaf 2024 is de pagina over het aanbieden van collectiemateriaal gemakkelijker te vinden doordat er op de landingspagina een duidelijk zichtbare link te zien is. Op de pagina zal tevens een uittreksel van de uitgangspunten voor waardering en selectie toegevoegd worden zoals benoemd in dit acquisitieplan.

Randvoorwaarden rondom het aanbieden van materiaal

De randvoorwaarden van het aanbieden van collecties zullen duidelijk via de website worden gecommuniceerd. Men kan denken aan de manier van aanleveren, aan de mogelijke schenkingsvormen, aan de AVG-wetgeving en aan auteursrechten. Kennisneming van deze zaken in een vroeg stadium kan de drempel voor het aanbieden van collectiemateriaal verlagen als men weet dat er diverse zaken zijn waarover overlegd kan worden met het archief.

Verwerking van overgedragen materiaal

Het is raadzaam om de schenkers en bruikleengevers algemene informatie te bieden over het verdere verloop. Bijvoorbeeld de wijze waarop aangeboden materiaal intern wordt verwerkt en hoelang het duurt voor het duurzaam verpakt en geïnventariseerd wordt. Momenteel wordt deze informatie gedeeld op het moment van het eerste contact, maar het is raadzaam om dit op de website duidelijk weer te geven zodat men hier al een beetje kennis over heeft bij het aanbieden van collectiemateriaal.

Bekendmaking van overgedragen materiaal

Op de website van het Regionaal Archief Alkmaar worden diverse overzichten van nieuwe aanwinsten gepubliceerd. Deze publicaties zijn onder andere bedoeld om een schenker of bruikleengever van particulier collectiemateriaal te laten zien dat het materiaal is opgenomen in de collecties van het archief. Voor particuliere archieven wordt een jaarlijks overzicht gepubliceerd; voor bibliotheekcollecties is dit tweemaandelijks; voor atlas wordt geen overzicht gepresenteerd, maar wordt er in het jaarverslag melding gemaakt. Het is goed om schenkers of bruikleengevers hierop te wijzen.

Het Regionaal Archief Alkmaar besteedt aandacht aan collecties als zij eenmaal beschreven en ontsloten zijn. Bijvoorbeeld via de socials, via blogposts, stukjes in de Alkmaarse Courant, persberichten, of op andere wijze. De reden dat dit bij voorkeur gebeurt na inventarisatie is dat zaken als toegankelijkheid en openbaarheidsbeperkingen dan al gewaarborgd zijn. In overleg kunnen uitzonderingen voorkomen, bijvoorbeeld in het geval van een bijzondere acquisitie. Bij de publicatie wordt altijd getracht om een inhoudelijk uitgebreid stuk eerst voor te leggen aan de schenker of bruikleengever.

⁶ [Archief aanbieden? - Regionaal Archief Alkmaar](#)

Digitalisering

Het digitaliseringsproces heeft een vaste plek bij de verwerking van beeld- en bibliotheekcollecties. Wat betreft de papieren particuliere archieven is dit nog niet het geval. Een goed beginpunt is om schenkers en bruikleengevers hierop voor te bereiden via informatie op de website. Ook is het van belang om een eventuele toestemming van schenkers of bruikleengevers bij de overdracht van een archief te bespreken en vast te leggen, bijvoorbeeld op het aanwinstenformulier. Verder zou duidelijk moeten worden aangegeven dat toestemming voor digitalisering niet per se betekent dat het ook gedigitaliseerd wordt. Het Regionaal Archief Alkmaar overlegt intern welke particuliere archieven daadwerkelijk gedigitaliseerd worden en in welke volgorde, aan de hand van de frequentie van raadpleging, de materiële staat en de openbaarheidsbeperkingen vanwege bijvoorbeeld de AVG.

Bewaren bij de bron

Bewaren bij de bron is een ontwikkeling die zowel bij overheidsarchieven als particuliere collecties speelt. Bij het Regionaal Archief Alkmaar wordt dit voor particuliere collecties gerealiseerd via de multitenancy-functionaliteit 'Regiocollectie': het archief wordt beheerd en beschreven door de archiefvormer/beheerder, en het wordt - naast evt. de eigen website - ontsloten via de website van het Regionaal Archief Alkmaar. Diverse historische verenigingen ontsluiten inmiddels hun collecties via het Regionaal Archief op deze manier. De ambitie is om de multitenancy-functionaliteit ook mogelijk te maken voor maatschappelijke organisaties in het werkgebied die hun archief in eigen beheer houden. Daarbij is er de keuze om alleen gebruik te maken van de website van het Regionaal Archief Alkmaar als publicatieplatform, of van het publicatieplatform in combinatie met een door het Regionaal Archief aangeboden collectiebeheersysteem.

3.2 Contact met schenkers en bruikleengevers

Contact met schenkers en bruikleengevers kent verschillende vormen. Doorgaans neemt men contact op via de infomail, via de telefoon of via de balie van de studiezaal. Bij herhaald contact weet men specifieke medewerkers direct te bereiken, en een continuering in contact met dezelfde specialist wordt erg gewaardeerd.

De contactmomenten zijn bij particuliere collecties belangrijk, omdat er op deze momenten veel informatie wordt gedeeld over de aangeboden collectie die weer doorvertaald kan worden naar inleidende teksten. Daarnaast wordt bij een contactmoment vaak gesproken over het netwerk waar de schenker of bruikleengever in verkeert, en leidt dit mogelijk tot nieuwe acquisitie. Voor de werving van collecties waar het RAA minder ervaring mee heeft, is kennis van contactpersonen met het bijbehorende netwerk onontbeerlijk.

Het eerste contact

Het is van belang om bij het eerste contactmoment zoveel mogelijk informatie op te schrijven: over de collectievormer, de geschiedenis van de collectie, de schenker of bruikleengever, en andere informatie die als basis kan dienen voor toekomstige beschrijvingen. De ervaring leert dat het veel moeilijker is om deze informatie na te vragen als de collectie daadwerkelijk beschreven wordt, vaak jaren na aanneme.

Overleg op locatie

Overleg met een schenker/bruikleengever op locatie vinden plaats wanneer een schenker of bruikleengever hier uitdrukkelijk om verzoekt, of wanneer we graag ter plekke een inschatting willen maken van de situatie van het collectiemateriaal. Bij collectiemateriaal dat ingeschat wordt op meer dan 7 meter wordt altijd een bezoek op locatie gebracht, eventueel samen met de restaurator.

Overleg bij het RAA

Overleg met een schenker/bruikleengever bij het RAA vindt plaats wanneer collectiemateriaal wordt aangeboden en aangenomen. Bij voorkeur vinden deze afspraken in de intakeruimte plaats waar het collectiemateriaal meteen ingeschreven kan worden en eventueel het proces van aanneme en verwerking uitgelegd kan worden. Mocht er een uitgebreid gesprek nodig zijn, bijvoorbeeld omdat men graag een uitgebreide mondelinge toelichting wil op de overeenkomst van schenking/bruikleen

en de bijbehorende richtlijnen en voorwaarden (privacy, auteursrecht, etc.), dan is dit bij voorkeur in de grote vergaderruimte.

Halfjaarlijks spreekuur

Naast een-op-een overleg start het Regionaal Archief in 2024 met een halfjaarlijks spreekuur (zie [Archiefspreekuur](#)). Tijdens deze inloopmiddag kan iedereen met vragen over het aanbieden van collecties terecht bij een van onze specialisten. Daarnaast kan men ook collectiemateriaal van behapbare omvang direct aanbieden. Het doel is tweeledig:

- Een laagdrempelige mogelijkheid bieden om collectiemateriaal aan te bieden of hier vragen over te stellen.
- Specifieke acquisitie-thema's zoals vermeld onder [2. Specifieke criteria voor waardering en selectie van particuliere archieven](#) kunnen in het bijzonder uitgelicht worden in de bekendmaking van het spreekuur. Hiermee is een spreekuur een middel voor gerichte acquisitie.

Continuering van contact

De continuering van het contact met een schenker of bruikleengever is vaak persoonsafhankelijk en ad hoc. We gaan onderzoeken hoe we de continuering van het contact kunnen vormgeven (zie onderzoek Puck Koning).

4. Ontsluiting van particuliere collecties

Naast de besproken acquisitie van particuliere collecties (zie [2. Uitgangspunten voor Waardering en Selectie](#)) en de communicatie hierover (zie [3. Communicatie over Acquisitie](#)), verdient ook de ontsluiting van particuliere collecties hernieuwde aandacht in de komende beleidsperiode.

Huidige ontsluiting

De particuliere collecties kunnen momenteel via diverse toegangen op de website worden gevonden: de beeldcollectie via de beeldbank, de bibliotheekcollectie via de bibliotheekcatalogus en via de viewers voor kranten, tijdschriften en adresboeken, en de archieven via de inventarissen, de regiocollectie en de viewers voor specifieke nadere toegangen zoals gezinskaarten. De collecties zijn doorzoekbaar via een algemeen zoekveld ("Zoeken door alles") en daarnaast zijn er diverse filtermogelijkheden. De zoekopties zijn echter zeer beperkt. Daarnaast is er weinig ruimte op de huidige website voor een toelichting op de inhoud van de collecties, of collectieprofielen. Dit zorgt ervoor dat de website aan nieuwe bezoekers weinig inzicht biedt in de belangrijkste thema's die de collecties bevatten.

Ontsluiting 2024-2028

De toekomstige ontsluiting zal gepaard gaan met de volgende geplande ontwikkelingen:

- De inrichting van een nieuwe website (2024-2025);
- de implementatie van een nieuw collectiebeheersysteem gebaseerd op Records in Context en Linked Open Data (2024-2025).

Momenteel wordt een Communicatieplan geschreven in het verlengde van het beleidsplan 2024-2028. Hierin worden de vereisten voor een nieuwe website besproken. Wat de toekomstige ontsluiting van collectiemateriaal betreft, is het belangrijk om aandacht te besteden aan contextbrowsing, d.w.z. een *generous interface* in plaats van een *ungenerous search*. Dit is niet in strijd met Linked Open Data (LOD): zowel *LOD based* als *contextbased* zullen naast elkaar kunnen bestaan.

Specifiek betekent dit het volgende:

- Beter voor het voetlicht brengen over welke onderwerpen informatie te vinden is in de particuliere collecties, bijvoorbeeld via themagericht zoeken en de inrichting van portaalpagina's;

- het mogelijk maken om collectieinformatie te verrijken middels Linked Open Data (intern en extern);
- het mogelijk maken om collectieinformatie te verrijken middels crowdsourcing.

5. Samenvatting

Jaarlijks werft het Regionaal Archief Alkmaar (RAA) een groot aantal particuliere aanwinsten middels passieve acquisitie. In de afgelopen tien jaar zijn ter aanvulling hierop actief particuliere collecties geworven uit de kop van Noord-Holland. Tegelijkertijd zijn contacten met diverse historische verenigingen uit het werkgebied verbeterd.

Speerpunten voor de komende jaren wat betreft de acquisitie van particuliere collecties zijn:

- Uitbreiding van de geografische representatie van het werkgebied buiten de stad Alkmaar, middels het onderhouden en uitbouwen van contacten met historische verenigingen, acquisitie van collecties buiten Alkmaar en/of bewaren bij de bron;
- uitbreiding van de representatie van verschillende maatschappelijke groepen en thema's in de regio, zoals minderheden, emancipatiebewegingen en immigranten;
- specifieke aandacht voor de acquisitie en verwerking van digitale collecties en voor een betere communicatie over het e-depot voor particulieren;
- continue aandacht voor hotspots in de regio.

Tegelijkertijd zal er aandacht worden besteed aan een duidelijkere communicatie op de website richting particulieren over:

- Het aanbieden van materiaal, middels een summier overzicht op de website van de in dit document beschreven algemene en specifieke criteria voor de verwerving van particuliere collecties;
- de randvoorwaarden rondom het aanbieden van materiaal;
- de verwerking van overgedragen materiaal;
- bekendmaking van overgedragen materiaal.

De bestaande contacten tussen particulieren en medewerkers van het RAA zullen worden uitgebreid met een pilot voor een halfjaarlijks Archiefspreekuur.

Tot slot wordt er nauwgezet gekeken naar de mogelijkheden van een nieuwe website en een nieuw collectiebeheersysteem op basis van Linked Open Data voor de verrijking, doorzoekbaarheid en presentatie van particuliere collecties. Deze ontwikkelingen bieden interessante mogelijkheden voor een betere weergave en representatie van de kleurrijke regionale geschiedenis.